

Anexă referat

Privind indicatorii din sistemul C.A.A. pentru anul 2024

Cuprins

I. PREMISE GENERALE	2
II. Indicatorii CAA și corelațiile dintre ei	8
C.1 Implicațiile majorării punctului de pensie	13
C.2 Implicațiile majorării venitului de referință	17
C.3 Implicațiile majorării cotelor de contribuție	19
1. Prevederi legale	24
2. Considerente prelabile	26
3. Analiza privind indicatorii CAA	32

I. PREMISE GENERALE

Sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților are ca obiective asigurarea pensiilor avocaților și acordarea unor alte drepturi de asigurări sociale. Asigurarea pensiilor avocaților este un proces care se întinde pe perioade de zeci de ani, de la data intrării avocatului în profesie și până obține pensie din sistem și mai mult, până iese natural din sistem.

Din aceste motive, sistemul de pensii al avocaților trebuie să urmărească în procesul de stabilire a nivelului indicatorilor cel puțin două obiective:

1. **Protejarea pensiilor în plată împotriva erodării lor**, ceea ce presupune **actualizarea prin indexarea/majorarea pensiilor cu un procent care să acopere pierderea de valoare** reală a pensiilor din cauza factorilor externi sistemului (în general inflația).
2. **Asigurarea posibilității susținerii sistemului pe termen lung** – lucru ce trebuie să aibă în vedere **obținerea unei rate de finanțare**, calculată conform normelor europene, **de 100% sau**, în situația în care acest lucru este imposibil, **cel puțin menținerea ratei de finanțare existente și în nici un caz scăderea ratei de finanțare**.

A. În ceea ce privește protejarea pensiilor în plată împotriva erodării lor

Indicatorul cel mai relevant în această situație, care măsoară de fapt gradul de erodare a banilor în cursul unui an, este **rata inflației**, sau mai **cunoscută și sub denumirea Indicele Prețurilor de Consum (IPC)**.

Alți indicatori, mai puțin utilizați, care măsoară și ei gradul de devalorizare, fiecare prin alte metodologii, și care pot fi folosiți cu titlu orientativ în evaluarea nivelului devalorizării, sunt:

- Pentru perioada de 12 luni **octombrie 2022 – octombrie 2023 rata inflației** (IPC – indicele prețurilor de consum) comunicată de INSSE este de **8,07%**¹

La momentul întocmirii prezentului referat, rata inflației pe întreg anul 2023 nu este cunoscută, ci poate fi doar estimată, fiind cunoscută doar rata inflației pe perioada ianuarie – octombrie 2023.

¹ https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/ipc10r23.pdf

Cum istoric a fost folosit indicatorul rata inflației pe perioada octombrie – octombrie, **este indicat a se utiliza valoarea certă a ratei inflației pe perioada de 12 luni octombrie 2022 – octombrie 2023 de 8,07%.**

Ipoteza de lucru care va fi utilizată în prezentul material este inflația de 8,07%, ultima valoare certă cunoscută pe perioada de 1 an de zile, respectiv inflația pe perioada octombrie 2022 – octombrie 2023.

B. În ceea ce privește asigurarea susținerii sistemului pe termen lung

Modificarea indicatorilor sistemului trebuie să aibă în vedere **cel puțin menținerea ratei de finanțare existente și trebuie să evite măsuri care pot conduce la scăderea ratei de finanțare în situația în care aceasta este deja sub nivelul de 100%.**

Orice măsuri care conduc la scăderea ratei de finanțare în perioadele următoare vor obliga la un moment viitor la corecții de echilibrare a veniturilor sistemului (de creștere a veniturilor) pentru evitarea intrării sistemului în incapacitate de plată.

Luarea unor astfel de măsuri care conduc la scăderea ratei de finanțare va crea de acum, **în mod conștient**, o presiune suplimentară pe generațiile viitoare de avocați care vor fi nevoite să ia măsuri mult mai drastice pentru a restabili echilibrul la nivel funcțional.

Analizele privind nivelul la care ar fi optim să fie stabilit fiecare indicator **trebuie să plece de la evaluarea influenței fiecărui indicator în nivelul ratei de finanțare.**

Aceste influențe, ale fiecărui indicator în parte, în rata de finanțare au fost identificate prin Raportul de Analiză Actuarială – Studiu de Solvabilitate Sistem (martie 2020).

ANEXĂ REFERAT

Privind indicatorii din sistemul C.A.A. pentru anul 2024

Studiul de solvabilitate din martie 2020 a avut următoarele rezultate în privința scenariilor de majorare analizate:

Scenarii privind indexarea punctului de pensie cu 4,04 și corelarea celorlalți indicatori							
Scenariu	punct pensie	Venit referință	plafon maxim	contribuție minimă	rata finanțare	Evoluție rată finanțare	Rata de creștere a Ratei de Finanțare fata de situația curentă
scenariul 1	Indexare cu 4,04% la 1.388 lei				76,14%	▼-2,89%	▼-3,66%
scenariul 2	Indexare cu 4,04% la 1.388 lei	Corelarea venitului de referință 2.776 lei			77,82%	▼-1,21%	▼-1,53%
scenariul 3	Indexare cu 4,04% la 1.388 lei	Corelarea venitului de referință 2.776 lei	Corelarea contribuției maxime 1.527		78,35%	▼-0,68%	▼-0,86%
scenariul 4	Indexare cu 4,04% la 1.388 lei	Corelarea venitului de referință 2.776 lei	Corelarea contribuției maxime 1.527	Corelarea contribuției minime 306 - creștere cu 2%	78,40%	▼-0,63%	▼-0,8%
scenariul 5	Indexare cu 4,04% la 1.388 lei	Corelarea venitului de referință 2.776 lei	Corelarea contribuției maxime 1.527	Majorare contribuție minimă la 450 lei - creștere cu 50%	79,89%	▲0,86%	▲1,09%

Se observă că indexarea punctului de pensie cu 4,04% a condus la o scădere a ratei de finanțare cu 3,66%, respectiv fiecare 1% de majorare a punctului de pensie conducea la scăderea ratei de finanțare cu 0,91%.

Dacă am analiza și influența celorlalți indicatori, am avea următoarele rezultate, transpuse sinoptic:

	Indicator modificat			Rata finanțare			influență creștere	
	de la	la	evoluție	de la	la	evoluție	indicator	rata fin.
Punct pensie	1.334	1.388	4,04%	79,03%	76,14%	-3,66%	▲1,00%	▼-0,91%
Venit referință	2.640	2.776	5,14%	76,14%	77,82%	2,21%	▲1,00%	▲0,43%
Contribuție maximă	1.452	1.527	5,16%	77,82%	78,35%	0,68%	▲1,00%	▲0,13%
Contribuția minimă	300	306	1,99%	78,35%	78,40%	0,06%	▲1,00%	▲0,03%

Rezultă astfel:

- 1. Creșterea punctului pensiei cu un punct procentual (cu 1%) conduce la scăderea ratei de finanțare cu 0,91%**
- 2. Creșterea venitului de referință cu un punct procentual conduce la creșterea ratei de finanțare cu 0,43%.** Pentru a crește rata de finanțare cu un punct e nevoie de creșterea venitului de referință cu 2,33%
- 3. Creșterea contribuției maxime cu un punct procentual conduce la creșterea ratei de finanțare cu 0,13%.** Pentru a crește rata de finanțare cu un punct e nevoie de creșterea venitului de referință cu 7,70%
- 4. Creșterea contribuției minime cu un punct procentual conduce la creșterea ratei de finanțare cu 0,03%.** Pentru a crește rata de finanțare cu un punct e nevoie de creșterea contribuției minime cu 33,33%

Influența modificării indicatorilor asupra ratei de finanțare se prezintă conform tabelului:

Indicator	Modificare indicator	Modificare rată de finanțare
Punct pensie	▲ 1,00%	▼ -0,91%
Venit referință	▲ 1,00%	▲ 0,43%
Contribuție maximă	▲ 1,00%	▲ 0,13%
Contribuția minimă	▲ 1,00%	▲ 0,03%

C. Concluzii

Din aceste evaluări rezultă câteva concluzii evidente:

1. **Majorarea punctului de pensie conduce direct la scăderea ratei de finanțare cu aproape același punctaj procentual.**
2. **Majorarea tuturor celorlalți indicatori** (venitul de referință, contribuția maximă, contribuția minimă) **conduce la creșterea ratei de finanțare:**
 - a) **cel mai influent indicator fiind venitul de referință** (creșterea lui cu 1% conduce la creșterea ratei de finanțare cu 0,43%)
 - b) **urmează, ca influență, cota maximă** (creșterea cotei maxime cu 1% conduce la creșterea ratei de finanțare cu 0,13%)
 - c) **și cel mai puțin influent indicator este cota minimă** (creșterea cotei minime cu 1% conduce la creșterea ratei de finanțare cu doar 0,03%)

Concluzia generală este că **în situația în care se dorește majorarea punctului de pensie** pentru acoperirea deprecierii valorii pensiei din cauza inflației (în general), **pentru menținerea echilibrului sistemului pe termen lung (reflected de nivelul ratei de finanțare) este obligatorie majorarea celorlalți indicatori în mod corelat.**

D. Nivelul până la care pot fi majorați ceilalți indicatori.

I. Nivelul maxim de majorare a venitului de referință

este dat de prevederile art. 66 din Legea 72/2016 care stipulează:

Art. 66. - Valoarea unui punct de pensie este stabilită prin hotărâre a Consiliului U.N.B.R., la propunerea C.A.A., și reprezintă cel puțin 50% din venitul de referință lunar pe profesie, prognozat anual de C.A.A.

Dacă venitul de referință majorat ar fi mai mare decât dublul punctului de pensie, s-ar impune, prin efectul legii (art. 66 teza 2), și majorarea a deja majoratului punct de pensie.

Din acest motiv, **ținând cont că venitul de referință trebuie să fie cât mai mare posibil**, pentru că majorarea lui trage în sus în mod serios și rata de finanțare, **dar nu trebuie să**

depășească dublu valorii punctului de pensie pentru că atunci ar impune o nouă majorare a punctului de pensie, **rezultă că valoarea maximă și totodată optimă a venitului de referință este dublul noii valori indexate a punctului de pensie.**

II. Nivelul maxim de majorare a contribuției maxime

este dat de prevederea art. 64 alin. (7) din Legea 72/2016 care precizează:

(7) Punctajul asiguratului, stabilit conform alin. (2), nu poate fi mai mare decât valoarea stabilită prin hotărâre a Consiliului U.N.B.R., la propunerea C.A.A.

Valoarea prevăzută de acest alineat (7) a fost stabilită prin Hotărârea Consiliului UNBR nr. 555 din 15.12.2012, la nivelul de 5 puncte.

Dacă avocatul ar contribui cu mai mult de echivalentul a 5 puncte, el nu ar putea beneficia la calculul pensiei de această depășire de punctaj pentru că ar fi limitat la 5 puncte.

Diferența achitată peste echivalentul a 5 puncte ar merge în fondul de pensii fără a crea beneficii suplimentare avocatului contributor.

Din aceste motive, **având în vedere necesarul sistemului pentru o contribuție maximă cât mai mare dar și tratamentul corect față de avocatul plătitor de cotă maximă**, rezultă că în situația majorării punctului de pensie și a venitului de referință e necesară **majorarea contribuției maxime până la nivelul care permite acumularea a 5 puncte de pensie echivalent.**

III. Nivelul maxim de majorare a contribuției minime

Nivelul contribuției minime nu este dat de nicio prevedere legală și, în plus, **majorarea contribuției minime are influență foarte redusă în rata de finanțare**, fiind nevoie de o majorare cu 33% a contribuției minime pentru a crește rata de finanțare cu doar 1%.

Contribuția minimă a fost stabilită, cutumiar, la nivelul echivalent a unui punct de pensie, situație ce o plasează, menținând în același timp și o protecție socială rezonabilă, la un nivel cu aproape 50% sub nivelul contribuției minime din sistemul public.

Contribuția minimă din sistemul public începând cu luna octombrie 2023 este cea aferentă salariului de bază minim brut pe țară, stabilit prin HG nr. 900/2023 la nivelul de 3.300 lei, respectiv $25\% \times 3.300 \text{ lei} = 825 \text{ lei}$

II. INDICATORII CAA ȘI CORELAȚIILE DINTRE EI

Conform legislației specifice sistemului de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, Sistemul C.A.A. utilizează o serie de indicatorii care asigură echilibrul sistemului și/sau evaluarea "stării de sănătate" a acestuia, după cum urmează:

1. Indicatori al căror nivel este prevăzut de lege:

- Vârsta standard de pensionare
- Stagiul complet de cotizare
- Stagiul minim de cotizare
- Stagiul de cotizare asimilat, pentru perioadele necontributive (facultate, armată etc)

2. Indicatori al căror nivel este stabilit de diverse organe ale profesiei:

- Venitul de referință
- Valoarea punctului de pensie
- Punctajul maxim de pensie
- Nivelul contribuțiilor
 - Cota de contribuție minimă
 - Definitivi
 - Stagiari
 - Cota de contribuție maximă
- Procentul de contribuție la Fondul de rezervă
- Procentul de contribuție la Fondul de funcționare al C.A.A.
- Cuantumul ajutorului pentru creșterea copilului până la 2 ani
- Cuantumul ajutorului de deces
- Indemnizația de însoțitor pentru pensionarii de invaliditate
- Cuantumul și modul de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale

3. Indicatori al căror nivel se calculează prin metode specifice:

- Rată de finanțare
- Rezervă tehnică

A. Corelații legale – obligatorii conform prevederilor legale

A.1 Un punct de pensie reprezintă cel puțin 50% din venitul de referință (art. 66 din Legea 72/2016)

$$\text{Punctul de pensie} \geq \frac{\text{Venitul de referință}}{2}$$

A.2 Fondul de funcționare al C.A.A. este cel mult 5% din valoarea totală a contribuțiilor la sistem efectiv încasate (art. 15 alin. (1) din Legea 72/2016).

$$\text{Fondul funcționare al C. A. A.} \leq 5\% \text{ din contributiile incasate}$$

A.3 Fondul de rezervă nu poate fi mai mic de 5% din toate veniturile sistemului (art. 13 alin. (1) și (3) din Legea 72/2016). Toate veniturile = contribuții + dobânzi + chirii + alte venituri. Nu se percepe fond de rezervă de la filialele care sunt pe deficit (art. 13 alin. (3) teza a II-a din Legea 72/2016)

$$\text{Fondul de rezerva} \geq 5\% \text{ din toate veniturile anuale}$$

A.4 Indemnizațiile de incapacitate și indemnizația de maternitate lunare nu pot fi mai mici de 40% din venitul de referință și nici mai mari de 100% din venitul de referință (Hotărârea Consiliului U.N.B.R nr. 240/23.03.2017)

$$40\% \text{ venit referință} \leq \text{indemnizația incapacitate sau maternitate} \leq 100\% \text{ venit referință}$$

B. Mod de calcul al drepturilor de pensie

Modul de calcul al drepturilor de pensie este prevăzut de art. 64 din Legea 72/2016 și constă în următoarele etape:

- b.1. Calcularea punctajului lunar (art. 64 alin. (4))

$$Punctaj\ lunar = \frac{venit\ brut\ individual\ aferent\ contribuției}{venit\ referința}$$

- b.2. Calcularea punctajului anual, pornind de la punctajele lunare (art. 64 alin. (3))

$$Punctaj\ anual = \frac{\sum punctaje\ lunare\ din\ an}{12}$$

- b.3. Calcularea punctajului mediu anual pornind de la punctajele anuale (art. 64 alin. (2))

$$Punctaj\ mediu\ anual = \frac{\sum punctaje\ anuale}{stagiul\ complet\ de\ cotizare}$$

- b.4. Calcularea pensiei pe baza punctajului mediu anual (art. 64 alin. (1))

$$Pensia = (punctaj\ mediu\ anual) \times (valoarea\ punct\ de\ pensie)$$

Observații:

- **Obs. 1:** cu cât venitul de referință pe profesie este mai mic, cu atât se acumulează punctaje lunare mai mari (din formula b.1). Interesul asiguratului este să acumuleze punctaje cât mai mari (venitul de referință să fie cât mai mic) iar interesul sistemului este ca asiguratul să acumuleze punctaje cât mai mici (venitul de referință să fie cât mai mare posibil). Între aceste două interese antagoniste trebuie găsit nivelul de echilibru.
- **Obs. 2:** cu cât punctajele lunare acumulate sunt mai mari, cu atât pensiile viitoare vor fi mai mari (rezultă din formulele b.2 +b.3+b.4). Adică obligațiile viitoare ale sistemului vor fi mai mari.
- **Obs. 3:** din obs. 2 și din formula de calcul b.1 rezultă că **pentru menținerea obligațiilor viitoare la un nivel acceptabil pentru sistem venitul de referință trebuie să fie cât mai mare posibil**. Dar venitul de referință nu poate fi crescut decât în limita suportabilității cheltuielilor cu pensiile pentru că venitul de referință este legat de punctul de pensie care trebuie să păstreze corelație prezentată la pct. A.1 (cel puțin jumătate din venitul de referință).
- **Obs. 4:** Având în vedere nivelul suportabil al cheltuielilor cu pensiile, corelat cu obs. 3, rezultă că **practic întâi trebuie estimat care e nivelul pensiilor ce poate fi suportat de sistem și apoi stabilit venitul de referință la un nivel optim pentru păstrarea echilibrelor**. Acest lucru înseamnă că **întâi se stabilește valoarea punctului de pensie (care dă nivelul pensiilor) la nivelul suportabil și apoi se stabilește valoarea venitului de referință** care, conform obs. 3, trebuie să fie cât mai mare. Acest mod de stabilire pare a fi în contradicție cu prevederile art. 22 și art. 66 din legea 72/2016 care stipulează:

Art. 22. - (1) Venitul de referință utilizat la calculul prestațiilor de asigurări sociale se stabilește anual, prin hotărâre a Consiliului U.N.B.R., în raport cu:

a) încasările realizate cu titlu de cote de contribuție la sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, în anul precedent celui pentru care se stabilește acest venit;

b) situația financiară a sistemului;

c) evoluția preliminară a sistemului, stabilită prin analiză actuarială.

(2) Venitul de referință utilizat în anul în curs se stabilește până cel târziu la data de 30 martie și este valabil pentru o perioadă de un an de la data stabilirii.

(3) Venitul de referință se dă publicității prin publicarea hotărârii pe site-ul de internet al U.N.B.R.

Art. 66. - Valoarea unui punct de pensie este stabilită prin hotărâre a Consiliului U.N.B.R., la propunerea C.A.A., și reprezintă cel puțin 50% din venitul de referință lunar pe profesie, prognozat anual de C.A.A.

În fapt, venitul de referință trebuie stabilit având în vedere atât

a) *situația financiară a sistemului* (art. 22 alin. (1) lit. b) din Legea 72/2016) cât și

b) *evoluția preliminară a sistemului, stabilită prin analiză actuarială* (art. 22 alin. (1) lit. c) din Legea 72/2016).

Ambele condiții depind, în fapt, de nivelul cheltuielilor viitoare, cele mai importante fiind cele cu pensiile. Deci practic stabilirea venitului de referință se poate realiza după evaluarea impactului cheltuielilor viitoare, respectiv a cheltuielilor cu pensiile, dependente direct și nemijlocit de valoarea punctului de pensie viitor.

- **Obs. 5:** Din observațiile de până acum rezultă că **venitul de referință cel mai mare posibil, după stabilirea valorii punctului de pensie suportabil, este dublu valorii punctului de pensie astfel stabilită** (conform formulei de la punctul A.1).

Argumentație: Stabilirea unui venit de referință mai mare decât dublul valorii punctului de pensie va obliga, conform prevederilor art. 66 din Legea 72/2016, la majorarea punctului de pensie (deja stabilit la cuantumul suportabil) la valoarea de jumate din noul venit de referință, care va fi mai mare decât nivelul suportabil. Acest lucru va induce în mod direct cheltuieli pe termen lung mai mari decât nivelul sustenabil și, respectiv, scăderea ratei de finanțare.

C. Corelații matematice

C.1 Implicațiile majorării punctului de pensie

Punctul de pensie poate fi majorat în mod legal independent de ceilalți indicatori (art. 66 din Legea 72/2016) în următoarele condiții (art. 67 din Lg. 72/2016):

- Actualizare în funcție de coeficientul de creștere a inflației;
- în funcție de situația financiară a sistemului;
- cu scopul menținerii unei rate de finanțare de cel puțin 100%;
- Creșterea valorii punctului de pensie se va realiza doar în limita existenței volumului de active suplimentare necesare rezervei tehnice.

Excepție: În scopul majorării valorii punctului de pensie, C.A.A. poate decide, cu caracter temporar, depășirea limitei prevăzute la art. 67 alin. (4) (existenței volumului de active suplimentare necesare rezervei tehnice), în condițiile în care rezultatele analizelor actuariale confirmă recuperarea viitoare a deficitului creat (art. 67 alin. (5) din Lg. 72/2016).

C.1.1 Implicații față de cota maximă

Dacă se majorează punctul de pensie fără majorarea cotei maxime, cei care plătesc cota maximă nu mai pot acumula 5 puncte.

Pentru păstrarea posibilității acumulării punctajului maxim prevăzut de lege, odată cu majorarea punctului de pensie ar trebui majorată și cota maximă în mod corespunzător. Acest lucru nu este prevăzut ca o obligație legală, ci este o cutumă a sistemului.

De asemenea, majorarea cotei maxime are influență în creșterea ratei de finanțare, așa cum a fost stabilit prin studiul de solvabilitate întocmit de actuarul independent.

C.1.2 Implicații față de cota minimă

Dacă se majorează punctul de pensie fără majorarea cotei minime, cei care plătesc cota minimă vor acumula mai puține puncte de pensie ceea ce va conduce la o pensie mai mică. Este o decizie politică nivelul acestei cote (decizie ce poate fi bazată și pe raționamente de tipul cota minimă asigură un nivel minim rezonabil al pensiei).

Cotă minimă există și în sistemul public.

Astfel, e preferabil, pentru menținerea nivelului real al pensiilor viitoare ale plătitorilor de cotă minimă, ca la majorarea punctului de pensie să se majoreze și cota minimă.

Implicațiile majorării cotei minime sunt foarte reduse în nivelul ratei de finanțare, fiind necesară o majorare cu 33% a cotei minime pentru o creștere cu 1% a ratei de finanțare.

C.1.3 Implicații față de venitul de referință

În analiză pornim de la formula de calcul a punctajului lunar, care folosește venitul de referință:

$$\text{Punctajul lunar} = \frac{\text{venit lunar avocat}}{\text{venit referință}}$$

Cu cât venitul de referință este mai mic, cu atât punctajul lunar este mai mare și invers (corelație arătată și la observațiile de la pct. B). Cu cât punctajul este mai mare, cu atât pensia este mai mare, respectiv sarcina sistemului. Astfel, cu cât venitul de referință este mai mic, cu atât sarcina viitoare a sistemului este mai mare.

Pentru ca pensiile să nu fie dezechilibrat de mari față de contribuții (să poată fi acoperite din contribuții), rezultă că ar trebui urmărite două direcții:

- **venitul de referință să fie cât mai mare posibil** (fiind la numitorul calculului).
- **valoarea punctului de pensie sa fie cât mai mică posibil.**

Dar în sistemul C.A.A. punctul de pensie $\geq 50\%$ din venitul de referință (obligație legală).

Rezultă că **odată cu majorarea punctului de pensie trebuie majorat și venitul de referință la cea mai mare valoare posibilă** care este, ținând cont de obligația legală amintită, de **dublul valorii punctului de pensie**.

Majorarea doar a punctului de pensie conduce la 2 creșteri, care implică direct scăderea ratei de finanțare:

- **O creștere imediată a pensiilor** (dată de noul punct de pensie majorat)
- **O creștere viitoare a pensiilor ce vor intra în plată ulterior** (care se vor calcula cu punctajul lunar mai mare (=venit avocat/venit referință), deși aceasta ar fi putut fi mai mic dacă se mărea concomitent și venitul de referință)

Din toate aceste argumente rezultă că pentru o bună gestiune a sistemului de pensii al avocaților și pentru asigurarea sustenabilității sistemului trebuie să se aibă în vedere, **pentru a reduce sarcina viitoare a sistemului, ca odată cu majorarea punctului de pensie să majoreze și venitul de referință la valoarea maximă posibilă, respectiv echivalentul a două puncte de pensie.**

C.1.4 Implicații față de rata de finanțare

În analiză trebuie pornit de la formula ratei de finanțare:

$$\text{Rata de finanțare} = \frac{\text{disponibil actual} + \text{venituri viitoare}}{\text{cheltuieli viitoare}}$$

C.1.4.1 În situația majorării punctului de pensie și, corelativ, a venitului de referință cu valori superioare ratei de majorare a veniturilor (termenului de la numărătorul fracției), **în mod evident scade rata de finanțare** (cresc cheltuielile cu pensiile viitoare, termenul de la numitor). Cu alte cuvinte, dacă majorarea pensiilor se face cu procente superioare ratei de creștere a veniturilor atunci această politică va duce inevitabil la scăderea ratei de finanțare. Până în acest moment majorarea pensiilor s-a realizat cu procente inferioare ratelor de creștere a veniturilor, motiv pentru care rata de finanțarea a cunoscut creșteri constante până în anul 2020 când a fost efectuată numai majorarea punctului de pensie fără a fi corelați și ceilalți indicatori și rata de finanțare a scăzut cu aproape 5 puncte procentuale. Una din direcțiile urmărite de sistemul C.A.A. pentru îmbunătățirea ratelor de finanțare a fost majorarea conservatoare a pensiilor, cu rate care să acopere rata inflației dar care să nu depășească rata de creștere anuală a veniturilor din contribuții.

Pentru îmbunătățirea treptată, fără sarcini suplimentare asupra asiguraților, sistemul C.A.A. a urmărit obiectivul ca **cheltuielile viitoare să crească cu procente mai mici decât veniturile viitoare**, ținând cont de modul de compunere a termenului de la numărător.

Pe formulă, în viitor, nu pot crește decât veniturile viitoare și cheltuielile viitoare, nu și disponibilul actual.

Pornind de la formula de calcula ratei de finanțare:

$$\text{Rata de finanțare} = R_f = \frac{\text{disponibil actual} + \text{venituri viitoare}}{\text{cheltuieli viitoare}} = \frac{D + V_v}{C_v} = \frac{D}{C_v} + \frac{V_v}{C_v}$$

În situația majorării Veniturilor viitoare (V_v) și a cheltuielilor viitoare (C_v) cu același procent (pentru exemplificare 10%), formula devine:

$$R_{f10\%} = \frac{D + V_v \times 1,1}{C_v \times 1,1} = \frac{D}{C_v \times 1,1} + \frac{V_v \times 1,1}{C_v \times 1,1} = \frac{D}{C_v \times 1,1} + \frac{V_v}{C_v}$$

$$R_{f10\%} = \frac{D}{C_v \times 1,1} + \frac{V_v}{C_v}$$

Daca realizăm o comparație cu rata de finanțare de dinainte de majorare:

$$R_f = \frac{D}{C_v} + \frac{V_v}{C_v}$$

Se observă că ultimul termen este același, dar primul termen este disponibilul împărțit la o valoare mai mare (cheltuieli viitoare indexate). Din acest motiv, strict matematic, **majorarea cheltuielilor viitoare cu un procent egal cu rata majorării veniturilor viitoare induce scăderea ratei de finanțare.**

$$R_{f10\%} < R_f$$

Exemplu numeric:

Presupunem că avem disponibil actual 500, venituri viitoare 1300 și cheltuieli viitoare 2000.

Rata de finanțare este:

$$\text{Rata de finanțare} = \frac{500 + 1300}{2000} = \frac{1800}{2000} = 90,00\%$$

Majorăm atât veniturile viitoare cât și cheltuielile viitoare cu 10%, situația devine:

$$\text{Rata de finanțare} = \frac{500 + 1430}{2200} = \frac{1930}{2200} = 87,73\%$$

C.2 Implicațiile majorării venitului de referință

C.2.1 Implicațiile față de punctul de pensie

Atâta timp cât punctul de pensie este mai mare de $\frac{1}{2}$ din venitul de referință, majorarea venitului de referință până la valoarea de 2x punctul de pensie este independentă de nivelul punctului de pensie, Dacă punctul de pensie este mai mic de jumătate din noua valoare a venitului de referință, e obligatorie majorarea acestuia la nivelul de 50% din venitul de referință (obligație legală - art. 66 din Legea 72/2016)

C.2.3 Implicații față de nivelul pensiilor

Majorarea venitului de referință va conduce la obținerea de punctaje de pensie corelate cu rata inflației (sau cu nivelul de creștere a pensiilor în plată dacă acestea se indexează cu alt procent, diferit de rata inflației), astfel încât **sarcina cu pensiile viitoare a sistemului va fi mai mică.**

Acest lucru este derivat direct din modul de calcul al punctajului lunar:

$$\text{Punctaj lunar} = \frac{\text{venit brut individual aferent contribuției}}{\text{venit referința}}$$

Dacă venitul de referință crește, atunci punctajul lunar viitor scade și, implicit, și punctajul mediu anual viitor utilizat în calcularea pensiei viitoare (vezi pct. B din prezentul referat).

Dar așa cum am mai menționat, venitul de referință trebuie majorat cu mare atenție, ținând cont de corelația prezentă în art. 66 din Legea 72/2016, pentru a nu conduce la creșteri imediate de pensii ce nu pot fi suportate de sistem.

C.2.3 Implicații față de indemnizațiile de incapacitate de muncă și maternitate

Majorarea venitului de referință conduce la majorarea pragului minim inferior al cuantumului indemnizațiilor (40% din venitul de referință) precum și majorare pragului superior (100% din venitul de referință).

Cum contribuția minimă este aferentă, aproximativ, venitului de referință, media veniturilor pe ultimele 12 luni nu este, în general, mai mică decât venitul de referință (la care era obligatorie plata contribuției minime).

Astfel, baza de calcul fiind în general cel puțin egală cu venitul de referință, la aplicarea cotei de calcul (70% pentru indemnizații de incapacitate, 90% pentru maternitate) rezultă un quantum al indemnizațiilor mai mare de 70%.

Deci, practic, **majorarea pragului inferior (40% din venitul de referință) nu produce majorări de costuri cu indemnizațiile de incapacitate și maternitate.**

Majorarea pragului superior (100% din venitul de referință) are în practică influențe neglijabile în costurile la acest capitol.

Ținând cont și de rata de finanțare, de mult peste 100% a fondului de asigurări sociale la majoritatea filialelor, se poate concluziona că **majorarea venitului de referință nu produce dezechilibre la capitolul cheltuielilor cu indemnizațiile de incapacitate și maternitate.**

C.3 Implicațiile majorării cotelor de contribuție

Având în vedere modul de stabilire al contribuțiilor la sistemul C.A.A., există două efecte diferite ce trebuie analizate:

- Modificarea marginilor intervalului (cotele minime și maxime)
- Modificarea procentului de contribuție

C.3.1 Implicațiile majorării marginilor intervalului (cota minimă și cota maximă)

C.3.1.1 În ipoteza majorării doar a marginilor intervalului, fără majorarea venitului de referință și fără majorarea punctului de pensie, matematic se va ajunge, pentru asigurații care se încadrează cu contribuția în capetele intervalului, la o creștere mică a ratei de finanțare, așa cum a demonstrat analiza de solvabilitate a sistemului care a avut această situația ca ipoteză de lucru.

C.3.1.2 În ipoteza majorării marginilor intervalului și majorarea venitului de referință cu același procent vom fi în situația matematică prezentată în studiu de solvabilitate, respectiv se va majora rata de finanțare sub influența tuturor factorilor de majorare curentă.

C.3.2 Implicațiile majorării procentului de contribuție

Modificarea procentului de contribuție (în acest moment 11%) va conduce în mod direct la **creșterea veniturilor viitoare.**

Se pune întrebarea ce se întâmplă cu pensiile viitoare?

În analiză trebuie pornit de la formulele de calcul a pensiei, așa cum sunt precizate la punctul B al prezentului referat, totul plecând de la punctajul lunar:

$$\text{Punctaj lunar} = \frac{\text{venit brut individual aferent contribuției}}{\text{venit referința}}$$

precum și de la definiția venitului brut aferent contribuției plătite pe care o regăsim la art. 3 lit. u) din Legea 72/2016 și art. 64 alin. (8):

u) venit brut aferent contribuției plătite - cuantumul contribuției legal plătite, înmulțit cu raportul dintre 100 și cota procentuală a contribuției obligatorii;

(8) Venitul brut aferent contribuției plătite se calculează ca fiind cuantumul contribuției legal plătite înmulțit cu raportul dintre 100 și cota procentuală a contribuției obligatorii.

Matematic cele precizate de legislație se transcriu după cum urmează:

$$\text{Venitul brut aferent contribuției plătite} = \text{contribuția plătită} \times \frac{100}{\text{cota procentuală}}$$

Exemplu numeric.

Pentru o contribuție de 110 lei, la un procent de contribuție de 11%, venitul brut aferent contribuției plătite este de:

$$\text{Venitul brut aferent contribuției plătite} = 110 \times \frac{100}{11} = 1000$$

Deci pentru 1.000 de lei venit, contribuția este de 110 lei.

Dacă se majorează procentul de contribuție de la 11% la 13%, pentru aceeași 1.000 de lei venit avocatul va achita contribuția de 13%, respectiv 130 lei.

Astfel, în prima ipoteză (procent 11%) avocatul achită 110 lei și are un venit aferent contribuției plătite de 1.000 lei, în a doua ipoteză achită 130 lei și are același venit aferent contribuției plătite de 1.000 lei.

Punctajul lunar rezultat din formula:

$$\text{Punctaj lunar} = \frac{\text{venit brut individual aferent contribuției}}{\text{venit referința}}$$

Va fi în ambele ipoteze de

$$\text{Punctaj lunar} = \frac{1.000}{\text{venit referința}}$$

Adică identic.

Rezultă că și pensia încasată, deși în ipoteza a doua asiguratul plătește o contribuție mai mare, va fi aceeași în ambele ipoteze.

Din exemplu numeric rezultă că **majorarea procentului cotei de contribuție va avea 2 implicații directe și imediate:**

- 1) **Cuquantumul pensiilor viitoare rămâne același**
- 2) **Cotele de contribuții la sistem (=venitul principal al sistemului) cresc**

Aplicând aceste două implicații la formula ratei de finanțare

$$\text{Rata de finanțare} = \frac{\text{disponibil actual} + \text{venituri viitoare}}{\text{cheltuieli viitoare}}$$

Rezultă matematic creșterea numărătorului (creșterea veniturilor viitoare) și menținerea valorii numitorului (stagnarea cheltuielilor viitoare), conducând la rezultatul că **majorarea procentului cotei de contribuție conduce direct la creșterea ratei de finanțare.**

Rezumat observații

1. **Majorarea doar a punctului de pensie, fără majorarea venitului de referință la nivelul de două ori punctul de pensie conduce la scăderea ratei de finanțare. Pentru păstrarea echilibrului trebuie păstrată relația**

$$\text{punct de pensie} = \frac{\text{venit de referință}}{2}$$

2. **Majorarea punctului de pensie peste rata inflației poate conduce la scăderea ratei de finanțare.**
3. **Majorarea doar a venitului de referință, fără a analiza nivelul pensiilor ce pot fi suportate de sistem, poate conduce la o majorare nesustenabilă a cheltuielilor cu pensiile și la apariția incapacității de plată a sistemului mult mai repede decât prognozele.**
4. **Majorarea punctului de pensie în același ritm cu creșterea veniturilor conduce la scăderea ratei de finanțare.** Pentru menținerea sau chiar creșterea ratei de finanțare e necesară majorarea punctului de pensie cu un procent inferior creșterii anuale a veniturilor sistemului.
5. **Indexarea (majorarea) punctului de pensie (și a venitului de referință corelativ) cu rata inflației a fost și este în continuare o metodă prudentă de gestiune a fondului, care conduce la păstrarea puterii de cumpărare a pensiilor și la o menținere sau chiar creștere a ratei de finanțare.**
6. **Majorarea doar a capetelor de interval de contribuție (cota minimă și cota maximă), conduce la o creștere redusă a ratei de finanțare.**
7. **Majorarea doar a capetelor de interval de contribuție (cota minimă și cota maximă) și a punctului de pensie, fără majorarea corelativă a venitului de referință, conduce la scăderea ratei de finanțare.**
8. **Majorarea procentului cotei de contribuție conduce direct la creșterea ratei de finanțare**

Pe baza observațiilor de mai sus se pot trage câteva concluzii:

- 1) Pentru păstrarea echilibrului sistemului, indexarea indicatorilor trebuie să fie corelată, toți indicatorii să fie indexați odată, cu menținerea raportului optim dintre ei.
- 2) Majorarea independentă a punctului de pensie, fără corelarea cu ceilalți, conduce la scăderea ratei de finanțare.
- 3) Majorarea indicatorilor cu un procent inferior ritmului de creștere a veniturilor din contribuții pe sistem conduce la creșterea ratei de finanțare. Cum istoric veniturile din contribuții au crescut peste nivelul inflației, majorarea indicatorilor cu rata inflației a fost o politică prudentă.
- 4) Majorarea doar a limitelor intervalului de contribuție (cota minimă și maximă) conduce la o creștere redusă a ratei de finanțare.
- 5) Majorarea procentului cotei de contribuție conduce direct la creșterea ratei de finanțare

1. PREVEDERI LEGALE

1. Indicatori care se stabilesc anual

În conformitate cu prevederile legislative care guvernează sistemul de pensii și alte drepturi sociale al avocaților, anual trebuie stabilite valorile unor indicatori ai sistemului, după cum urmează:

1. **Venitul de referință**, stabilit de Consiliul UNBR în funcție de evoluția preliminară a sistemului (art. 22 alin. (2) din Legea 72/2016)
2. **Valoarea punctului de pensie**, determinată ca urmare a stabilirii de către Consiliul UNBR a venitului de referință în sensul de a nu fi mai mică de 50% din valoarea venitului de referință (art. 66 din Legea 72/2016) și se actualizează anual prin decizie a CAA, în funcție de coeficientul de creștere a inflației și situația financiară a sistemului (art. 67 alin. (1) și (2) din Legea 72/2016).
3. **Cuquantumul ajutorului pentru creșterea copilului** se stabilește de Consiliul UNBR în trim. IV al fiecărui an în baza raportului CAA (art. 94 alin. (4) din Legea 72/2016)
4. **Fond funcționare C.A.A.** se stabilește anual de Consiliul UNBR (art. 15 alin. (1) din Legea 72/2016)
5. **Programul anual de investiții al C.A.A.** se aprobă anual de Consiliul UNBR (art. 53 lit. x) Statut C.A.A.)

2. Indicatori care se stabilesc de Consiliul UNBR în funcție de nevoile sistemului

Pentru ceilalți indicatori ai sistemului nu există o prevedere care să stipuleze obligația de stabilire anuală, ci doar de actualizare când este necesar:

6. **Cuquantumul și modul de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale** sunt stabilite de Consiliul UNBR:
 - Incapacitate temporară de muncă (art. 89 din Legea 72/2016)
 - Indemnizație maternitate (art. 93 din Legea 72/2016)
7. **Cuquantumul ajutorului de deces** este stabilit de Consiliul UNBR la propunerea CAA (art. 98 alin. (3) din Legea 72/2016);
8. **Contribuția procentuală la fondul de rezervă** este stabilită de Consiliul UNBR, nu mai puțin de 5% (art. 13 alin. (3) din Legea 72/2016);
9. **Nivelul contribuțiilor** este stabilit de Consiliul UNBR în funcție de nevoile curente și de perspectivă ale sistemului (art. 20 alin. (3) din Legea 72/2016);
10. **Punctajul maxim de pensie** este stabilit de Consiliul UNBR la propunerea CAA (art. 64 al. (7) din Legea 72/2016);

3. Indicatori care se stabilesc de Consiliul C.A.A., în funcție de nevoile sistemului

1. **Indemnizația de însoțitor** pentru pensionarii de invaliditate se stabilește prin actualizare de către CAA (art. 46 al. (1) și (2) din Legea 72/2016);
2. **Actualizarea indemnizației de urmaș** pentru urmașii cu drept propriu de pensie din alte sisteme (art. 61 alin. (6) din Legea 72/2016)

2. CONSIDERENTE PREALABILE

I. S-a ridicat în trecut problema indicatorului care este luat ca baza de pornire:

a) **se majorează întâi venitul de referință și apoi, în funcție de el, punctul de pensie**

sau

b) **întâi se majorează punctul de pensie și apoi venitul de referință?**

Majorarea venitului de referință este prevăzută de art. 22 din legea 72/2016:

Art. 22. - (1) Venitul de referință utilizat la calculul prestațiilor de asigurări sociale se stabilește anual, prin hotărâre a Consiliului U.N.B.R., în raport cu:

a) încasările realizate cu titlu de cote de contribuție la sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, în anul precedent celui pentru care se stabilește acest venit;

b) situația financiară a sistemului;

c) evoluția preliminară a sistemului, stabilită prin analiză actuarială.

(2) Venitul de referință utilizat în anul în curs se stabilește până cel târziu la data de 30 martie și este valabil pentru o perioadă de un an de la data stabilirii.

(3) Venitul de referință se dă publicității prin publicarea hotărârii pe site-ul de internet al U.N.B.R.

Majorarea pensiilor este prevăzută de art. 66-67 din Legea 72/2016:

Art. 66. - Valoarea unui punct de pensie este stabilită prin hotărâre a Consiliului U.N.B.R., la propunerea C.A.A., și reprezintă cel puțin 50% din venitul de referință lunar pe profesie, prognozat anual de C.A.A.

Art. 67. - (1) C.A.A. va actualiza anual pensiile aflate în plată, în funcție de coeficientul de creștere a inflației, stabilit anual și comunicat de Institutul National de Statistică, și de situația financiară a sistemului, cu scopul menținerii unei rate de finanțare de cel puțin 100%.

(2) Aplicarea prevederilor alin. (1) se face prin hotărâre a Consiliului de administrație al C.A.A., în urma actualizării punctului de pensie conform art. 66.

(3) Cuantumul pensiilor actualizate conform alin. (2) este egal cu punctajul aferent pensiei, înmulțit cu valoarea indexată a punctului de pensie.

(4) Creșterea valorii punctului de pensie se va realiza doar în limita existenței volumului de active suplimentare necesare rezervei tehnice.

(5) În scopul majorării valorii punctului de pensie, C.A.A. poate decide, cu caracter temporar, depășirea limitei prevăzute la alin. (4), în condițiile în care rezultatele analizelor actuariale confirmă recuperarea deficitului creat.

1. Venitul de referință trebuie stabilit având în vedere:

- a) situația financiară a sistemului, cât și
- b) evoluția preliminară a sistemului, stabilită prin analiză actuarială.

Ambele condiții depind, practic, de nivelul cheltuielilor viitoare, cele mai importante fiind cele cu pensiile. Deci stabilirea nivelului venitului de referință se poate realiza după evaluarea impactului cheltuielilor viitoare prognozate, respectiv a cheltuielilor cu pensiile, dependente de valoarea punctului de pensie, ceea ce implică întâi necesitatea stabilirii punctului de pensie.

2. După cum se observă, din punct de vedere legislativ, **indexarea punctului de pensie este independentă de modificarea venitului de referință atâta timp cât valoarea punctului de pensie este mai mare sau egală cu jumătate din valoarea venitului de referință.**

Practic, punctul de pensie poate fi stabilit la orice nivel egal sau mai mare de jumătatea venitului de referință, fără a fi obligatorie, prin lege, și modificarea nivelului venitului de referință în această situație.

Legea tratează cei doi indicatori ca independenți atâta timp cât punctul de pensie e egal sau mai mare de jumătate din valoarea venitului de referință.

3. La fel, și **majorarea venitului de referință se poate efectua independent de punctul de pensie atâta timp cât valoarea lui nu depășește dublul punctului de pensie.**

4. Dar, așa cum am arătat în preambul, **pentru păstrarea unui echilibru trebuie ca punctul de pensie să fie cât mai mic și venitul de referință cât mai mare** (majorarea punctului de pensie micșorează rata de finanțare, majorarea venitului de referință crește rata de finanțare).

Situația în care sunt îndeplinite ambele condiții (punctul de pensie cât mai mic cu venitul de referință cât mai mare) este **tocmai punctul de echilibru în care punctul de pensie este $\frac{1}{2}$ din venitul de referință.**

Acest punct de echilibru îndeplinește toate condițiile necesare: legale și matematice.

5. Din punct de vedere al sistemului de pensii, **venitul de referință nu are motivație obiectivă de majorare decât în situația în care se majorează punctul de pensie** (majorarea punctului de pensie conduce la scăderea ratei de finanțare iar majorarea venitului de referință conduce la creșterea ratei de finanțare, compensând parțial scăderea indusă de

indexarea punctului de pensie). Majorarea venitului de referință vine practic ca o contramăsură la scăderea ratei de finanțare din cauza majorării pensiilor.

Majorarea mai întâi a venitului de referință, fără o corelare cu nivelul punctului de pensie, poate conduce relativ ușor la majorarea punctului de pensie (din cauza condiției legale amintite mai sus că punctul de pensie trebuie să fie cel puțin jumătate din venitul de referință) peste un nivel suportabil de către sistem, lucru ce necesita obligatoriu o nouă evaluare a influenței directe a majorării venitului de referință, respectiv un nou calcul al influenței majorării valorii punctului de pensie ca urmare a căderii sub pragul legal de $\frac{1}{2}$ din venitul de referință ce conduce la respectarea obligației majorării punctului de pensie până la acest nivel.

6. În orice situație considerată (majorarea întâi a venitului de referință sau majorarea întâi a punctului de pensie) **apare necesitatea evaluării suportabilității nivelului majorării punctului de pensie**, motiv pentru care modul natural de stabilire a indicatorilor este întâi stabilirea nivelului suportabil până la care poate fi majorat punctul de pensie, ca să acopere erodarea pensiei din cauza creșterii prețurilor dar fără a pune în pericol echilibrul sistemului, și apoi corelarea celorlalți indicatori.

Din aceste motive este mult mai logică urmărirea obiectivului sistemului de a proteja împotriva erodării puterii de cumpărare a pensiilor în plată (=indexarea pensiilor) și apoi corelarea tuturor indicatorilor cu nivelul acestui indicator decât invers, respectiv căutarea prin "palpare" a nivelului celorlalți indicatori care vor duce într-un final la majorarea dorită a punctului de pensie care să acopere rata inflației.

Metoda stabilirii mai întâi a valorii punctului de pensie la nivelul suportabil de sistem, care se încadrează în evoluțiile sistemului (rată creștere venituri etc) și apoi corelarea celorlalți indicatori este o metoda matematică clară de stabilire a indicatorilor.

Metoda stabilirii prin încercări mai întâi a nivelului venitului mediu care conduce atât la acoperirea erodării pensiilor dar și la menținerea echilibrului pe termen lung este o metodă mult mai empirică și mai puțin matematică.

În situația în care se dorește ca întâi să se majoreze venitul de referință și apoi ceilalți indicatori, se poate face acest lucru scriptic, dar practic tot de la nivelul punctului de pensie indexat s-ar pleca. Acest mod de stabilire (scriptic), mai întâi a venitului de referință și apoi a celorlalți indicatori ar putea elimina și atitudinile populiste care s-au manifestat de-a lungul timpului constând în presiuni pentru majorarea doar a punctului de pensie și nu și a celorlalți indicatori (situație în care s-a majorat doar sarcina sistemului și a condus la scăderea ratei de finanțare). Formularea unei propuneri genul venitul de referință este motiv pentru care punctul de pensie este $\frac{1}{2}$ din venitul de referință ar putea duce la atitudini populiste mai

reduse, pentru că nu s-ar mai percepe posibilitatea indexării independente a venitului de referință față de punctul de pensie.

II. S-a ridicat problema motivării existenței pragului prevăzut de art. 66 teza 2 din Legea 72/2016 (valoarea punctului de pensie indexat reprezintă cel puțin 1/2 din venitul de referință).

Care a fost motivul introducerii lui în lege?

Motivul introducerii unui prag minim a valorii punctului de pensie corelativ cu valoarea venitului de referință este **asigurarea unui prag minim al pensiei, respectiv să fie cel puțin 50% din media actualizată a veniturilor brute ale avocatului pe durata exercitării profesiei, asigurând un venit de înlocuire la un nivel rezonabil.**

Este de observat că la început exista un astfel de prag (45%) și în sistemul public, dar între timp (în 2006) el a fost eliminat, astfel încât în acest moment, nemaexistând o prevedere legală, valoarea punctului de pensie a ajuns în sistemul public la nivelul de 20% din venitul de referință, ceea ce asigură un nivel al pensiei de doar 20% din media veniturilor asiguraților din sistemul public, cu posibilitatea de a scădea pe viitor atâta timp cât legea nu obligă la o limită inferioară

III. S-a susținut că C.A.A. poate realiza indexarea/majorarea pensiilor fără a mai fi necesară vreo hotărâre din partea Consiliului UNBR.

Indexarea punctului de pensie își are sediu materiei în art. 66-67 din Legea 72/2016.

Art. 66 prevede:

Art. 66. - Valoarea unui punct de pensie este stabilită prin hotărâre a Consiliului U.N.B.R., la propunerea C.A.A., și reprezintă cel puțin 50% din venitul de referință lunar pe profesie, prognozat anual de C.A.A.

Art. 67 prevede:

Art. 67. - (1) C.A.A. va actualiza anual pensiile aflate în plată, în funcție de coeficientul de creștere a inflației, stabilit anual și comunicat de Institutul National de Statistică, și de situația financiară a sistemului, cu scopul menținerii unei rate de finanțare de cel puțin 100%.

(2) Aplicarea prevederilor alin. (1) se face prin hotărâre a Consiliului de administrație al C.A.A., în urma actualizării punctului de pensie conform art. 66.

(3) **Cuantumul pensiilor actualizate conform alin. (2) este egal cu punctajul aferent pensiei, înmulțit cu valoarea indexată a punctului de pensie.**

(4) Creșterea valorii punctului de pensie se va realiza doar în limita existenței volumului de active suplimentare necesare rezervei tehnice.

(5) În scopul majorării valorii punctului de pensie, C.A.A. poate decide, cu caracter temporar, depășirea limitei prevăzute la alin. (4), în condițiile în care rezultatele analizelor actuariale confirmă recuperarea deficitului creat.

Astfel, art. 66- 67 din Legea 72/2016 impun ca obligații legale pentru actualizarea punctului de pensie o procedură aproape matematică:

- a) **întâi stabilirea (actualizarea) valorii punctului de pensie de Consiliul UNBR** (art. 66)
- b) ulterior actualizarea anuală a pensiilor aflate în plată (art. 67 alin. (1)), **în urma actualizării punctului de pensie prin hotărârea Consiliului UNBR (art. 67 alin. (2))**. Decizia C.A.A. de a actualiza pensiile are la baza, ca temei legal, decizia Consiliului UNBR. Decizia C.A.A. nu este decât o decizie de aplicare a Deciziei Consiliului UNBR.
- c) **Modul practic de actualizare a pensiilor** deja în plată e precizat de art. 67 alin. (3):

$$\text{Cuantum actualizat al pensiei în plată} = \text{punctajul aferent pensiei} \times \text{valoarea indexată a punctului de pensie}$$

- d) Din formula de calcul de la art. 67 alin. (3) **rezultă că și pensiilor în plată li se va aplica noua valoare a punctului de pensie**, nicidecum vreo altă valoare a punctului de pensie.
- e) De asemenea, **pensiile intrate în plată după indexarea valorii punctului de pensie vor utiliza tot noua valoare a punctului de pensie** (art. 64 alin. (1) din Legea 72/2016)².
- f) Din concluziile de la lit. d) și e) **rezultă că toate pensiile, și cele în plată și cele care vor intra în plată după data actualizării punctului de pensie, vor utiliza aceeași valoare actualizată a punctului de pensie**, respectiv valoarea actualizată, aplicată la numărul de puncte acumulat de asigurat, și nu valori diferite, diferențiate pe an sau categorii sau altele asemenea.
- g) Nivelul valorii indexate a punctului de pensie este limitat de prevederile alin. (4) din art. 67, cu excepții posibile cf. alin. (5) de la art. 67. Astfel art. 67 completează prin restricții art. 66, Consiliul UNBR neputând stabili o valoare a punctului de pensie arbitrară, ci doar în limitele prevăzute de art. 67.

² Art. 64 - (1) Cuantumul pensiei se determină prin înmulțirea punctajului mediu anual realizat de asigurat în perioada de cotizare în sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților cu valoarea unui punct de pensie din luna ieșirii la pensie

Concluzionând, din punct de vedere legal:

- Consiliul UNBR trebuie să stabilească anual valoarea unui punct de pensie, la propunerea C.A.A.,
- valoare ce nu poate fi mai mică de $\frac{1}{2}$ din venitul de referință,
- majorarea punctului de pensie se va realiza în limita existenței volumului de active suplimentare necesare rezervei tehnice.
- C.A.A. va aplica practic Hotărârea Consiliului UNBR și va actualiza anual pensiile în plată în urma actualizării punctului de pensie prin Hotărârea UNBR, Decizia C.A.A. nefiind decât o decizie de aplicare a Deciziei Consiliului UNBR
- modul concret de actualizare este dat de formula obligatorie prevăzută de lege

quantum pensie actualizată = punctajul aferent pensiei pensionarului x valoarea indexată a punctului de pensie,

unde valoarea indexată a punctului de pensie este cea stabilită prin Hotărârea Consiliului UNBR.

3. ANALIZA PRIVIND INDICATORII CAA

1. Venitul de referință pe sistem

Pentru păstrarea unui echilibru între valoarea indicatorilor din sistemul C.A.A. și ceea ce se întâmplă în economia românească, în mod normal rata de inflație recunoscută la nivel național influențează în sensul majorării și indicatorii din sistemul C.A.A.

În analiza posibilității majorării venitului de referință pe sistem trebuie avute în vedere influența acestei majorări în indicatorii și echilibrul financiar al sistemului (cum a dovedit studiul de solvabilitate, **majorare venitului de referință cu 1% conduce la creșterea ratei de finanțare cu 0,43%**, deci venitul de referință trebuie stabilit la nivelul cel mai mare posibil pentru a crește rata de finanțare), precum și prevederile legale de la art. 22 din legea 72/2016 care stipulează:

Art. 22. - (1) Venitul de referință utilizat la calculul prestațiilor de asigurări sociale se stabilește anual, prin hotărâre a Consiliului U.N.B.R., în raport cu:

a) încasările realizate cu titlu de cote de contribuție la sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, în anul precedent celui pentru care se stabilește acest venit;

b) situația financiară a sistemului;

c) evoluția preliminară a sistemului, stabilită prin analiză actuarială.

(2) Venitul de referință utilizat în anul în curs se stabilește până cel târziu la data de 30 martie și este valabil pentru o perioadă de un an de la data stabilirii.

(3) Venitul de referință se dă publicității prin publicarea hotărârii pe site-ul de internet al U.N.B.R.

Majorarea venitului de referință produce, în principal, efecte în două sensuri:

- ↓ Scăderea punctajului mediu acumulat anual de către asigurați pentru viitor (din cauza modului de calcul a punctajului mediu anual ca venitul aferent cotei împărțit la venitul de referință);
- ↑ Majorarea cheltuielilor cu pensiile, ca urmare a majorării valorii punctului de pensie, consecință a obligației ca punctul de pensie să fie de cel puțin 50% din valoarea venitului de referință (art. 66 din legea 72/2016).

Din aceste două influențe directe, majorarea cheltuielilor cu pensiile este mult mai importantă valoric, atât ca influență imediată cât și ca influență pe termen lung, decât reducerea acestora indusă de micșorarea punctajului mediu anual individual, care se va regăsi efectiv ulterior, la data pensionării, în reducerea cheltuielilor cu pensiile ale sistemului.

Majorarea venitului de referință nu are influență asupra modificării valorii contribuțiilor încasate, pentru că acestea nu sunt legate, în mod legal, dependent de venitul de referință, ci se stabilesc separat, independent de acesta, de către Consiliul U.N.B.R. la propunerea C.A.A. (art. 20 alin. (3) din Legea 72/2016).

Problema fundamentală este cât de mult poate fi majorat venitul de referință, ținând cont și de corelațiile legale, astfel încât majorarea să fie și benefică sistemului, și suportabilă.

Spre exemplu, s-a ridicat în trecut problema revenirii la modul de calcul cu venit mediu pe sistem, calculat aferent contribuțiilor plătite, și nu utilizând indicatorul venit de referință. În

anul 2022 venitul mediu pe sistem aferent contribuțiilor plătite a fost de 7.036 lei în timp ce venitul de referință a fost de 3.066 lei.

În ipoteza în care s-ar reveni în calcule la indicatorul „venit mediu pe profesie”, deși pentru drepturile viitoare de pensii influența acestei modificări ar fi nulă (s-ar mări și venitul de referință și punctul de pensie cu același procent, deci ar scădea din calcule punctele acumulate dar ar crește cu același procent valoarea punctului de pensie), însă o astfel de revenire **ar avea consecințe dezastruoase legate de sarcina pensiilor în plată (s-ar dubla), fără a crește corelativ și veniturile**, lucru complet nesustenabil de sistemul C.A.A.

Având în vedere istoricul îndelungat de utilizare a indicatorului „venit de referință” (care a condus la punctaje duble față de situația în care s-ar fi utilizat indicatorul „venit mediu”, calcul aplicat pentru perioade îndelungate), reutilizarea indicatorului venit mediu, care ar implica altă valoare a punctului de pensie, ar presupune pensii mai mari și pentru contribuțiile anterioare (cele calculate cu indicatorul „venit de referință”, cu punctaj dublu), situație viitoare pe care sistemul CAA nu o poate suporta la actualele nivele de contribuții. **Practic ar obliga sistemul să dubleze contribuțiile ca să acopere o astfel de creștere.**

Din aceste motive amintite mai sus precum și din motivele expuse pe larg în preambulul acestui referat, venitul de referință ar trebui majorat astfel încât să fie îndeplinită condiția din art. 66 din Legea 72/2016 (punctul de pensie să reprezinte 50% din valoarea venitului de referință) într-un mod sustenabil de către sistem, urmărindu-se păstrarea unei situații financiare echilibrate a sistemului.

2. Valoarea punctului de pensie

Actualizarea punctului de pensie trebuie să aibă în vedere:

- a) coeficientul de inflație și posibilitățile sistemului (art. 67 alin. (2) din Legea 72/2016),
- b) rata de finanțare (art. 67 alin. (1) teza 3 din Legea 72/2016)
- c) volumul de active suplimentare necesar rezervei tehnice (art. 67 alin. (4) din Legea 72/2016.)
- d) alte elemente de influență

După cum se vede, legiuitorul a acordat o atenție sporită modului de actualizare a punctului de pensie, impunând pentru actualizarea punctului de pensie o serie de condiții, unele suprapunându-se cu condițiile de luat în considerare la stabilirea venitului de referință (situația financiară a sistemului, rata de finanțare stabilită prin analiză actuarială), altele fiind specifice (coeficientul de inflație, alte elemente de referință).

În studiul posibilității majorării punctului de pensie trebuie pornit și de la concluziile studiului de solvabilitate care a constatat matematic că majorarea punctului de pensie cu 1% conduce la scăderea ratei de finanțare cu 0,91%. Din acest motiv trebuie avut în vedere, **odată cu posibilitatea majorării punctului de pensie, luarea unor măsuri care să compenseze,**

cel puțin parțial, influența negativă pe care o are majorarea punctului de pensie asupra ratei de finanțare

a. Coeficientul de inflație – conf. art. 67 alin. (1) din Legea 72/2016

Pentru perioada **octombrie 2022 – octombrie 2023** coeficientul de inflație a fost de **8,07%**.

Din punctul de vedere al inflației, dat fiind că aceasta a avut valoare pozitivă în perioada de bază, indexarea pensiilor în funcție de indicii de inflație are suport pentru o indexare de până în 8,07%.

b. Situația financiară a filialelor – art. 67 alin. (1) teza 2 din Legea 72/2016

În analiză trebuie avută în vedere situația sistemului pe termen scurt și pe termen mediu, ținând cont de ipotezele de lucru astfel cum acestea au fost modificate în ultima perioadă, respectiv raportul între fonduri 90% pentru fondul de pensii și 10% pentru fondul de asigurări sociale începând cu 1 ianuarie 2023 și faptul că procentul de contribuție crește de la 13% la 14% începând cu 1 ianuarie 2024

c. Prognoza evoluțiilor viitoare pe termen scurt la fondul de pensii

În următorii 3 ani un număr de 10 filiale au un număr de pensionabili apropiat de numărul actual al pensionarilor în plată, ceea ce se va traduce printr-o (aproape) dublare a cheltuielilor cu pensiile într-un orizont de timp relativ scurt. Aceste filiale sunt: Bistrița Năsăud, Brașov, Călărași, Giurgiu, Gorj, Ialomița, Mehedinți, Suceava, Vâlcea, Vrancea.

Astfel, pe termen mediu, cca. 25% dintre filiale ar urma să cunoască o creștere substanțială a cheltuielilor cu pensiile

d. Rata de finanțare – conf. art. 67 alin. (1) teza 3 din Legea 72/2016

Rata de finanțare a sistemului de pensii al avocaților a fost subunitară în toate evaluările actuariale efectuate până în acest moment și rezultatul ultimei evaluări s-a concluzionat într-o rată de finanțare calculată de 94,42% pe sistem la fondul de pensii, în creștere față de evaluările anterioare, dar în continuare sub nivelul de 100%.

Rata subunitară înseamnă că, pe termen lung, pensiile în plată sunt mai mari decât nivelul contribuțiilor încasate pe perioada de incidență a evaluării actuariale.

Obiectivul principal care trebuie urmărit este atingerea unei rate de finanțare de 100% într-un termen viitor rezonabil.

e. Volumul de active suplimentare necesar rezervei tehnice – art. 67 alin. (4) din Legea 72/2016

Majorarea punctului de pensie poate fi realizată doar în limita existenței unui volum de active suplimentare necesare rezervei tehnice (art. 66 alin. (4) din Legea 72/2016).

Legea prevede și excepții, respectiv faptul că în scopul majorării valorii punctului de pensie, C.A.A. poate decide, cu caracter temporar, depășirea limitei prevăzute la alin. (4), în condițiile în care rezultatele analizelor actuariale confirmă recuperarea deficitului creat (art. 67 alin. (4) din Legea 72/2016)

Conform evaluărilor actuariale, volumul de active suplimentare necesare rezervei tehnice (1.579.521.746,24 lei) nu este realizat și va fi mai greu de realizat, dar trebuie observat că [În urma măsurilor luate acest indicator și-a îmbunătățit valoarea (a scăzut) și se află pe un trend convenabil. În fapt, acest obiectiv va fi atins în momentul în care rata de finanțare va fi de 100%

f. Evoluția nivelului pensiei în sistemul public de pensie

Deși sistemul public este un sistem diferit de sistemul C.A.A. și cu o filozofie diferită, practic pensionarii C.A.A. compară beneficiile sistemului C.A.A. cu cele ale singurului sistem intern de pensii asemănător, compară nivelul majorării pensiilor din sistemul public cu cel al majorării din sistemul C.A.A.

Din acest motiv, **sistemul public de pensii se încadrează la categoria *alte elemente de influență***, creând o presiune indirectă asupra sistemului C.A.A. mai ales în situația luării de către sistemul public a unor decizii politicianiste, nefundamentate matematic, de majorare nesustenabilă a pensiilor.

În decursul anului 2023 în sistemul public punctul de pensie a fost indexat cu 13,84%, crescând de la 1.568 lei la 1.785lei.

În sistemul de pensii al avocaților în anul 2023 s-a indexat valoarea punctului de pensie cu 15,54% începând cu luna ianuarie 2023, punctul de pensie crescând de la 1.533 lei la 1.768 lei, ușor sub valoarea punctului de pensie din sistemul public (mai mic cu 1%).

În mod legal, în sistemul public majorarea punctului de pensie se realizează anual conform legii - art. 102 din legea 263/2010, preluat prin art. 86 alin. (4) din Legea 127/2019 după formula:

(majorare cu 100% din rata medie anuală a inflației) + (50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat).

Rata inflației estimată pentru sfârșitul de an 2023 va fi de 7,50%.

Însă în spațiul public politic, discuțiile privind indexarea pensiilor pentru anul 2024 s-au îndreptat spre o valoare de în 13,8%, care să conțină inflația pe întregul an 2023 (7.50%) și diferența de inflație neacordată cu 1 ianuarie 2023 (acordat 13,84% în timp ce inflația a fost 16,37%) precum și un adaos de cca. 3,6% acordat politic. O indexare de 13,8% în sistemul

ANEXĂ REFERAT

Privind indicatorii din sistemul C.A.A. pentru anul 2024

public ar fi peste rata inflației pe perioada decembrie 2022 – decembrie 2023, estimată a fi de cca. 7,50%

În sistemul C.A.A. o indexare de 13,8% ar presupune o scădere a ratei de finanțare cu cca. 12,5% la o valoare în jur de 82%, iar în situația recorelării celorlalți indicatori cu rata reală a inflației de 8,07%, valoarea ratei de finanțare ar ajunge în jurul valorii de 88%.

Pentru aceste motive:

- **din punctul de vedere al ratei inflației cunoscută cert, indexarea acoperitoare a punctului de pensie ar fi de 8,07% (1.911 lei);**
- **din punctul de vedere al situației financiare, o indexare cu 8,07% (1.911 lei) ar conduce la apariția unor deficite la încă 5 filiale din care 4 ar fi deficite reduse, ce pot fi acoperite din disponibilul acumulat.**
- **din punctul de vedere al ratei de finanțare, actualmente subunitară, în situația unei indexări cu orice procent rata de finanțare tot subunitară ar fi; Indexarea cu rata inflației ar trebui, cu corelarea celorlalți parametri la noua indexare, să mențină rata de finanțare cam la aceeași valoare. O majorare a punctului de pensie cu mai mult de rata inflației ar conduce la o deteriorare accentuată a ratei de finanțare și la necesitatea unor eforturi viitoare susținute pentru redresarea acesteia;**
- **din punctul de vedere al volumului de active suplimentare necesar rezervei tehnice, acesta nu va putea fi atins în condițiile actuale dar se află pe un trend pozitiv atâta timp cât se urmărește creșterea ratei de finanțare.**
- **Din punctul de vedere al valorii punctului de pensie din sistemul public, indexarea necesară, pe baza discuțiilor publice actuale, pentru a ajunge la același nivel cu valoarea punctului de pensie din sistemul public indexat propus (2.032 lei propus prin proiectul de lege al pensiilor publice) ar fi de 14,93%**

Observații privind majorare cotelor de contribuție:

- **majorarea la 14% a cotei de contribuție ar conduce la reducerea numărului de filiale pe deficit la 3 cu posibilitatea majorării pensiilor cu procente mai ridicate fără apariția unor dezechilibre iminente, motiv pentru care, într-o astfel de situație trebuie avută grijă sporită asupra nivelului de majorare a cheltuielilor cu pensiile printr-o analiză a influenței pe termen lung în lipsa unui pericol sesizabil pe termen scurt și mediu.**

3. Cuantumul ajutorului pentru creșterea copilului

Pentru evaluarea necesității majorării cuantumului ajutorului pentru creșterea copilului trebuie avută în vedere o evaluare a impactului majorării acestuia de la 1.084 de lei cât este în prezent cu un procent care să fie reflectat de evoluția unor indicatori economici din perioada de bază, de la ultima majorare a acestuia (ianuarie 2023 - prin Hot. Consiliului UNBR nr. 300 din 09-10.12.2022).

a. Rata inflației

Pentru perioada **octombrie 2022 – octombrie 2023** rata inflației a fost de **8,07%**.

Majorarea ajutorului pentru creșterea copilului începând cu luna ianuarie 2024 a fost de la 940 la 1.084, respectiv cu 15,32%, în concordanța cu rata inflației aferentă unui an în perioada oct. 2021-oct. 2022.

O majorare a ajutorului pentru creșterea copilului cu 8,07% ar duce valoare acestuia la nivelul de 1.172 lei.

b. Influența în nivelul cheltuielilor la fondul de alte drepturi de asigurări sociale

La fondul de alte cheltuieli de asigurări sociale (10%), majorarea ajutorului acordat mamelor pentru creșterea copilului cu un indice rezonabil nu conduce la apariția unor noi filiale cu deficit față de situația actuală.

În situația majorării ajutorului pentru creșterea copilului de la 1.084 lei (în prezent) la 1.172 lei (cu 8,07%) numărul filialelor cu deficit la fondul de asigurări sociale s-ar menține la 2, dintre care doar una singură cu un deficit mai important

Ținând cont de cele enunțate mai sus, considerăm că se poate atât menține ajutorul pentru creșterea copilului la nivelul de 1.084 de lei cât și majorare a acestuia până la 1.172 lei, fără influențe asupra actualului echilibru financiar al filialelor la fondul de asigurări sociale

4. Fondul de funcționare al C.A.A.

Fondul de funcționare al C.A.A. se stabilește anual de Consiliul U.N.B.R. conform art. 15 alin. (1) din Legea 72/2016.

Fondul de funcționare al C.A.A., deși are această denumire, este în fapt un fond de funcționare și dezvoltare (de lege ferenda) și pentru viitor poate ar trebui să se aibă în vedere modificarea denumirii lui astfel încât și numele să reflecte această situație, pentru a evita implicații fiscale nedorite.

Fondul de funcționare al C.A.A. pentru anul 2023 a fost de 1% din valoarea totală a contribuțiilor la sistem, efectiv încasate și a fost stabilit prin hotărârea Consiliului UNBR nr. 302 din 09-10 decembrie 2022.

5. Quantumul și modul de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale (art. 89 și 93 din legea 72/2016)

Quantumul și modul de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale este stabilit prin Hotărârea nr. 240/24.03.2017 a Consiliului UNBR.

Acest mod de calcul (procentele aplicate, perioada avută în vedere etc.) nu necesită modificări anuale ci doar în situația modificării politicii de acordare a acestor indemnizații.

Propunere de menținere a modului actual de calcul.

6. Quantumul ajutorului de deces

Sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților acordă în cazul decesului pensionarului sau asiguratului un ajutor de deces.

Quantumul acestui ajutor este de la momentul actual de 6.000 de lei stabilit prin hotărârea Consiliului UNBR 71/13.04.2020.

Quantumul ajutorului de deces este stabilit de Consiliul UNBR la propunerea C.A.A., prin raportare la dispozițiile normative din sistemul public ce reglementează aceeași materie (art.98 alin. (3) din Legea 72/2016).

a. Rata inflației

Pentru perioada **octombrie 2022 – octombrie 2023** rata inflației a fost de **8,07%**.

b. Influența în nivelul cheltuielilor la fondul de alte drepturi de asigurări sociale

Majorarea quantumului ajutorului de deces nu ar influența real echilibrul financiar al fondului de asigurări sociale

c. Ajutorul de deces în sistemul public

În sistemul public ajutorul de deces este în cuantum de 6.789 lei, la nivelul câștigului salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023.

La o indexare egală cu creșterea salariului mediu brut de cca. 13,83%, ar însemna că nivelul cuantumului ajutorului de decese din sistemul public în anul 2024 va fi de cca. 7.728 lei

Având în vedere că ajutorul de deces este superior celui acordat de sistemul public, ținând cont de nivelul ultimei modificări a ajutorului de deces și de evoluția inflației de la ultima modificare a cuantumului ajutorului de deces precum și de perspectivele viitoare ale acesteia, **se poate atât menține cuantumul ajutorului de deces la nivelul de 7.500 lei cât și indexarea cu rata inflației la nivelul de 8.100 lei.**

7. Fondul de rezervă

Procentul contribuției la fondul de rezervă se stabilește de Consiliul U.N.B.R. (art.13 din Legea 72/2016) și nu poate depăși nivelul cheltuielilor cu prestațiile de asigurări sociale (pensii + alte drepturi de asigurări sociale) pe 36 de luni (art.13 alin. (4) din Legea 72/2016).

Fondul de rezervă nu se mai constituie după ce atinge nivelul cheltuielilor cu prestațiile sociale pe 3 ani de zile.

Având în vedere că în acest moment este constituit doar 34,11% din plafon, subzistă obligația legală a constituirii acestuia, în conformitate cu prevederile art. 13 din Legea 72/2016.

Pentru aceste motive, în anul 2024 procentul contribuției la fondul de rezervă trebuie menținut cel puțin la nivelul minim de 5%, neexistând suport legal pentru neprelevarea lui sau stabilirea unui procent mai mic de 5%.

8. Nivelul contribuțiilor

Referitor la contribuția maximă

În analiza nivelului contribuțiilor trebuie avut în vedere, pe lângă alte influențe, și rezultatul studiului de solvabilitate, care a arătat că majorarea contribuției maxime cu 1% conduce la creșterea ratei de finanțare cu 0,13%.

În situația în care se majorează venitul de referință pe profesie, avocații care achită contribuția maximă nu ar mai putea acumula 5 puncte de pensie.

Din acest motiv, pentru păstrarea echivalenței contribuției maxime=5 puncte de pensie, este necesară majorarea plafonului maxim de contribuție.

În situația majorării venitului de referință cu indicele de inflație și corelarea cu valoarea punctului de pensie precum și cu nivelul de 14% a procentului contribuției, ar rezulta pentru venitul de referință indexat corelat de 3.822 lei o **contribuție maximă pentru 5 puncte de pensie în cuantum de 2.676 lei.**

Acesteia i-ar corespunde **un venit aferent contribuției maxime de 19.114 lei.**

Referitor la contribuția minimă și contribuțiile procentuale

Majorarea punctului de pensie **nu impune majorarea contribuției minime și a contribuțiilor procentuale.**

În situația indexării venitului de referință cu 8,07% la valoarea de 3.822 lei, pentru a menține contribuția minimă echivalentă pentru un punct de pensie aceasta trebuie să fie de 536 lei.

De asemenea, trebuie avut în vedere că majorarea contribuției minime are impact mic în majorarea ratei de finanțare (o creștere cu 33,33% a contribuției minime este necesară pentru majorarea ratei de finanțare cu 1%).

Contribuția minimă astfel stabilită va fi inferioară contribuției minime din sistemul public, fiind cu puțin mai mare de 50% din contribuția minimă din sistemul public.

Contribuția minimă *în sistemul public* este cea aferentă salariului de bază minim brut pe țară, stabilit prin HG nr. 900/2023 la nivelul de 3.300 lei începând cu octombrie 2023, respectiv $25\% \times 3.300 \text{ lei} = 825 \text{ lei}$.

9. Punctajul maxim de pensie (art. 64 al. (7) din Legea 72/2016)

Modificarea punctajului maxim de pensie necesită evaluări extinse, actuariale și de cash-flow sistemic, în situația în care nu există motive serioase pentru această modificare.

Propunere de menținere a nivelului actual, astfel cum a fost stabilit prin Hotărârea Consiliului UNBR nr. 555 din 15.12.2012, de 5 puncte.

10. Indemnizația de însoțitor pentru pensionarii de invaliditate (art. 46 al. (1) și (2) din Legea 72/2016)

Ultima modificare a nivelului indemnizației de însoțitor a avut loc în luna ianuarie 2013, când a crescut de la 1.296 de lei la 1.495 de lei (o creștere de 15,35%).

Între data ultimei majorări și până la zi la data prezentei rata certă a inflației pe o perioadă de un an de zile a fost de 8,07%.

O majorare cu 8,07 % presupune stabilirea unui cuantum de 1.616 lei.

11. Actualizarea indemnizației de urmaș pentru urmașii cu drept propriu de pensie din alte sisteme (art. 61 alin. (6) din Legea 72/2016)

Propunere de actualizare cu același procent cu care se indexează punctul de pensie și venitul de referință, având în vedere că au același regim de calcul

Întocmit,
Ec. Klaus Rîpanu